

WAAR BLIJFT HET KALF als de stal te krap wordt?

Wanneer de melkveestapel toeneemt, groeit het aantal kalveren evenredig mee. Met name op bedrijven waar de veestapel gestaag groeit, komt het kalf nog weleens in de verdrukking.

Dan blijkt er te weinig ruimte voor deze groep, ervaart Herbert Bouwers, kalverspecialist bij Alpuro Breeding.

Bij nieuwbouw denken veehouders in de regel goed na over de huisvesting van de kalveren. Geregeld krijgen zij de oude ligboxenstal toebedeeld. Herbert Bouwers zegt bij nieuwbouw van de melkveestal meestal wel betrokken te worden bij de inrichting van de ruimten voor het jongvee. Maar dat ligt anders op bedrijven waar de veestapel

gestaag groeit. De melkveestal wordt voller en voller, er worden spantvakken aan de stal gezet. Er komen nog een paar koeien bij, en daarna realiseert de ondernemer zich dat hij zo'n twintig kalverplaatsen tekortkomt. Het tekort aan kalverhuisvesting komt ook voor op bedrijven waar koeien en kalveren onder één dak gehuisvest worden, en waar de kalveren langzamerhand ruimte inleveren ten faveure van het melkvee. De kalveren komen daardoor in de knel.

Als de stal te vol wordt

Om ruimte in de koeienstal te krijgen, kan de ondernemer het best het jongvee tot een leeftijd van vier maanden verhuizen, stelt Bouwers. "Vanwege het klimaat. Longproblemen zijn lastig op te lossen bij

jonge kalveren, omdat ze nauw samenhangen met de ventilatie en de infectiedruk in de stal. Wanneer de jonge kalveren buiten de koeienstal worden gehuisvest, komt dat de gezondheid van de luchtwegen ten goede.

Het bouwen van een nieuwe stal voor het jongvee is relatief kostbaar. Om die reden bracht Alpuro Breeding verplaatsbare jongveehuisvesting op de markt.

Er zijn individuele boxen voor kalveren van 0 tot 14 dagen en groepshokken voor oudere kalveren (tot 4 maanden/130 kilo). (Zie kader voor investering melkveebedrijf met 150 koeien.) De verplaatsbare kalverhokken bieden de jonge dieren beschutting bij kou, bij wind (mits geplaatst op goede plek, of bij gebruik van windbreekgaas) en bij warmte (geïsoleerd dak). De veehouder staat droog bij de verzorging van de kalveren en regenwater spoelt geen mest uit de hokken. De materialen zijn goed te reinigen.

Als huisvesting voor dieren wordt geplaatst op het erf moet de gemeente dit formeel vergunningen. Kalveriglo's worden vrijwel altijd zonder meer toegestaan. Soms stellen gemeenten wel eisen aan groepshokken voor grotere dieren.

Verbeteren oude ligboxenstal

Als de oude ligboxenstal vrijkomt, kan dit een prima ruimte zijn om het jongvee te huisvesten. Wel vraagt de stal geregeld enige aanpassing, aldus Bouwers. Het stal-klimaat is nogal eens een probleem voor de jonge dieren. "De kalveren produceren zo weinig warmte, dat er te weinig opstijgende warme lucht is om de koude luchtval uit de nok tegen te gaan. Ook kan de wind via de zijkleppen of open gevels tocht veroorzaken; dit is iets waar kalveren veel hinder van ondervinden, maar waar koeien vrijwel geen last van hebben. Het is belangrijk een goed klimaat te scheppen voor de kalveren. Dat doe je volgens Bouwers zo:

1. Werk met afdakjes boven de kalveren zodat geen koude lucht op de kalveren kan vallen en er een microklimaat ontstaat.
2. Plaats dichte schotten tussen de kalverafdelingen, zodat de kalveren niet in de luchtstroming (tocht) staan.
3. Controleer de behaaglijkheid van de stal door zelf in het hok te gaan zitten. Voelt het behaaglijk? Ook zonder jas in de winter? En is er geen tocht?
4. De herfst en het voorjaar zijn kritische perioden, waarin kalveren gemakke-

Jongvee in oude ligboxenstal

De oude ligboxenstal is niet zonder meer geschikt voor jongvee. Met wat kleine aanpassingen valt veel te verbeteren.

Foto: Geesje Rotgers

- lijker ziek worden. De combinatie van warme dagen en koude nachten zorgt ervoor dat de dieren het eerder te pakken krijgen. De warmte laat de dieren zweten, ze worden nat, en de kou koelt ze vervolgens razendsnel af. Het advies is om de ruggen van de kalveren te scheren, zodat de dieren overdag hun warmte beter kwijt kunnen, waardoor ze zich niet 'nat zweten'.
5. Geef kalveren een droog ligbed. "In Nederland worden kalveren veel te weinig opgestrooid", stelt Bouwers. Durft u zelf in het stro te gaan liggen?
 6. Soms loopt het niet met de kalveren, terwijl het klimaat in orde is gebleken. In dat geval moet kritisch gekeken worden naar de voeding. Bij koud weer (-10 graden Celsius) geldt +10 procent meer melkpoeder – de dieren hebben meer energie nodig om warm te blijven.
 7. Het werk moet gemakkelijk gedaan kunnen worden. "Ik zie nog altijd mensen met de greep uitmesten", zegt Bouwers. "Als een klus vervelend is, dan stel je die uit. Als iets gemakkelijk gaat, pak je de klus eerder aan." <

Hoeveel jongveehuisvesting is nodig?

Voorbeeld voor een bedrijf met 150 koeien met een afkalfpatroon dat mooi over het jaar is verdeeld. Huisvesting kalveren 0-14 dagen.

- 15 eenlingboxen (de stelregel is: per 10 koeien 1 eenlingbox). Huisvesting kalveren 14 dagen – 4 maanden
- 20 plaatsen in groepshuisvesting (de stelregel is: Een boer houdt 40 procent van zijn kalveren aan = 60 stuks / 3 periodes van 4 maanden = 20 stuks.

Kosten jongveehuisvesting totaal: 30.000 euro.
Levensduur huisvesting: minimaal 20 jaar.

Verplaatsbare huisvesting

Groepshuisvesting voor kalveren. De flexibele stallen zijn er tegenwoordig in verschillende maten.

Foto: Alpuro